

PERSVERSLAG 2e SYNODE-WEEK

Zitting van Dinsdag 26 October.

In de verwachting, dat we dezen eersten dag der tweede zittingsweek een rijken oogst zouden zien binnenhalen van aangenomen besluiten en conclusies op gereedgekomen rapporten, richtten we op dezen al guurder worden den herfstmorgen onze schreden weer naar den Zuidsingel.

Hoe werden we in deze verwachting teleurgesteld. Trouwens het ontbreken van de professoren Schilder en Diddens deed ons zoiets reeds vermoeden!

De praeses opende deze zitting met het laten zingen van Psalm 66:4, las vervolgens het laatste deel van Jesaja 40 en ging voor in gebed.

Bij het appél bleek, dat een tweetal Ouderlingen door hun secundi is vervangen, n.l. Dr. J. Jasperse in Leiden door br K. Pool in Schiedam en Ouderling L. J. Nelemans in Zevenbergen door br F. Alkema in Maastricht. De praeses stelde voor en de vergadering besloot om H.M. Koningin Juliana het volgende telegram te zenden:

Majesteit.

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland in vergadering bijeen in de Zuidsingelkerk te Amersfoort, Uwe Majesteit bij dezen verzekerende gevende van hare oprechte afhankelijkheid aan Haar en Haar Huis, bidt Uwe Majesteit toe, dat de Heere Haar geve de genade en de wijsheid, die Zij noodig heeft om in deze zware tijden ons volk te regeeren naar het Woord Gods tot heil van het Nederlandsche volk en tot verheerlijking van den Naam Gods.

Namens de Synode,

(w.g.) VAN DIJK, praeses.

Vervolgens kregen de Synodeleden van den praeses het vermaan te hooren, om zich alleen op ordelijke wijze in het bezit te stellen van de gereed gekomen rapporten.

Een vertrouwelijk rapport, ingekomen van Commissie III dient in Comité te worden behandeld, doch de praeses wilde daaraan vooraf laten gaan de bespreking van een praesalabele kwestie. Als echter in het moderamen de suggestie uitgaat om ook die in Comité te behandelen, zwicht de praeses daarvoor en wordt de vergadering met gesloten deuren voortgezet.

Als we in het lokaal, waar schrijfmachines tikken en de stencilmachine al wentelend de bedrukte velken aflevert, een uurtje hebben samengeschoold onder het genot van een kopje koffie en onder den indruk van het vele werk, dat er ook buiten de openbare zittingen om vericht wordt, zien we de Synode voor onze oogen als een groote splitvrucht in vier stukken uiteen vallen tot het houden van Commissievergaderingen, en met de troosten de mededeeling van den Assessor, dat deze vergaderingen ook wel den heelen middag in beslag zullen nemen, spoeden we ons naar buiten, waar de laatste druppels van een overtrekkende bui neervallen en weldra het zonnetje ons weer tegenlicht.

Zitting van Dinsdagmiddag.

De Synode begon deze zitting met een besloten vergadering.

Bij den aanvang der openbare zitting deelt de praeses allereerst mede, dat er een brief is binnengekomen van Dr H. J. Jager, waarin deze bericht, dat hij zijn benoeming tot hoogleraar aan de Theol. Hoogeschool aanneemt.

De Synode neemt van dit bericht met blijdschap kennis. Br v. Oosterom stelt vervolgens, namens Comm. IV aan de Synode enkele conclusies voor naar aanleiding van het rapport van de Deputaten voor toezicht op het archief der Gen. Synodes.

In dit rapport wordt mededeeling gedaan van de bemoeiingen van den kerkeraad van Groningen terzake van de inrichting en verzorging van het archief.

De conclusies der Comm., die door de Synode worden aangenomen, luiden als volgt:

1. Aan de kerk van Groningen de gemaakte kosten, f 1335.42, te restitueeren met dankbetuiging voor den in dezen voor de kerken verrichten arbeid.

2. Den raad der kerk te Groningen te verzoeken de verzorging van het archief op gelijke wijze als tot heden voort te zetten, en om te zien naar een te huren ruimte waarin het archief brandvrij kan worden bewaard.

3. De kerk van Groningen te verzoeken aan de Particuliere Synodes te vragen, telkens twee exemplaren van haar „Acta“ voor het archief in te zenden, ook voor wat alsnog ontbrekende Acta betreft.

4. De kerk van Groningen te berichten, dat de aanvullings- en wijzigingslijst van het handboek onzer kerken vanaf heden vervalt.

5. Wederom eenige deputaten te benoemen en deze met het toezicht op het archief te belasten.

Van de deputaten voor Radio-uitzendingen van kerkdiensten, benoemd door de Gen. Synode van Groningen, 1946, was een rapport ingekomen over hun werkzaamheden.

Hoewel dit-rapport niet vooraf aan de kerken was toegezonden, meende Comm. IV aan de Synode toch te kunnen adviseeren het in behandeling te nemen vanwege de urgentie der zaken in het rapport genoemd.

In dit rapport doen de deputaten mededeeling van de bemoeiingen die zij, tezamen met de Deputaten van de niet bij het I.K.O.R. aangesloten kerken, bij de regering gedaan hebben terwille van een rechtmatige toewijzing der gelegenheden voor uitzending van de kerkdiensten.

Bemoeiingen, die een resultaat verkregen hebben, waar de Deputaten wel bevredigd door waren.

Vervolgens rapporteeren Deputaten over besprekingen binnen den kring van de niet bij het I.K.O.R. aangesloten kerken, waardoor ook een onderlinge verdeling van de uitzendingen tot stand kon komen.

Naar aanleiding van den inhoud van dit rapport stelt Comm. IV aan de Synode voor om te besluiten:

1e. Deputaten te dechargeeren van hun opdracht, met dank voor hun arbeid.

2e. Opnieuw deputaten te benoemen met gelijke opdracht als te Groningen is gegeven.

3e. Deze deputaten te machtigen van de kerken een

bijdrage te vragen, indien de kasmiddelen dit noodzakelijk zouden maken.

Zooals de Comm. het aan de Synode voorstelt, wordt door deze besloten. Het rapport zal in de „Acta“ worden opgenomen. Tenslotte neemt de Synode in deze zitting het volgende voorstel van Ds v. Bruggen aan:

De Generale Synode komt op haar besluit van 19 Oct. terug en besluit aan alle verslaggevers die worden toegelaten dezelfde faciliteiten te verleenen.

De praeses laat nog zingen Ps. 119:53, Ds v. d. Born gaat voor in dankgebed, waarna de vergadering wordt gesloten.

Zitting van Woensdag 27 October.

Bij de opening der morgenvergadering laat de praeses zingen Ps. 119:14, leest Ps. 119:25-31 en gaat voor in gebed. De Acta der vorige zittingen worden vastgesteld. De Synode spreekt uit dat de hoogleraren, die als praeadviseurs aanwezig zijn, in de commissies der Synode, waarin zij benoemd zijn, zitting hebben als lid der Commissie.

Van den particulieren secretaris van H.M. de Koningin, baron Baud, is een antwoord-schrijven binnengekomen op het aan H.M. verzonden telegram.

De Deputaten voor de geestelijke verzorging van de evangelisatie onder de zeevarenden, hadden bij de Synode een rapport ingediend over de door hen verrichte werkzaamheden.

Tevens was van 2 der deputaten een schrijven binnengekomen, waarin zij aan de Synode de vraag stellen of de continueering van dit deputaatschap wel noodzakelijk en verantwoord is.

De overige 2 deputaten hadden een schrijven gezonden waarin zij de continueering van het deputaatschap bij de Synode bepleiten. Bij monde van Ds Hettenga rapporteert Comm. IV over deze stukken.

Na een breede bespreking besluit de Synode de volgende conclusies van de Commissie te aanvaarden:

1e. aan de deputaten voor de geestelijke verzorging van de evangelisatie onder zeevarenden dank te brengen voor den door hen verrichten arbeid;

2e. niet over te gaan tot het opnieuw benoemen van deputaten als onder 1 genoemd;

3e. de resterende gelden af te staan aan de kerk van Curaçao, omdat deze kerk te behartigen heeft de geestelijke verzorging van de evangelisatie onder de zeevarenden, die in Curaçao verkeeren;

4e. deze besluiten ter kennis te brengen van de door de Gen. Synode van Groningen ter dezzer zake benoemde deputaten in de Geref. Kerk van Curaçao.

In de bespreking, die leidt tot de aanvaarding van deze conclusies komt uit, dat, wanneer het Deputaatschap niet gecontinueerd wordt, dit niet beteekent, dat de arbeid onder de zeevarenden niet belangrijk geacht wordt, maar dat dit een arbeid is, die door de betrokken plaatselijke kerken zelf behartigd kan worden.

Ds den Boeft leest vervolgens het rapport van Comm. I over het rapport van Deputaten voor correspondentie met de Deputaten der Synode-Duursema.

In het rapport der deputaten werd de Synode ingelicht over de door de wederzijdsche deputaten gevoerde correspondentie.

De ééne conclusie door Commissie I voorgesteld, n.l. om de handelingen van bovengenoemde deputaten goed te keuren en hun dank te zeggen voor hun arbeid, wordt door de Synode aangenomen.

Van de beslissingen die de Synode in heel de materie van de samenspreking zal nemen, zal het afhangen of nieuwe deputaten zullen worden benoemd of dat het mandaat der tot nu toe fungerende deputaten zal worden verlengd, c.q. gewijzigd.

De in het rapport van Deputaten verwerkte correspondentie zal in de Acta worden opgenomen.

Naar aanleiding van enkele brieven van de classis Dordrecht-Gorcum, en van de classis Rotterdam en van de kerk van Den Haag-West, waarin mededeelingen gedaan worden over de voorlichting van kerken in het buitenland die met ons in verband staan, welke brieven in een rapport van Comm. IV aan de Synode waren voorgelegd, werd besloten: de classis Dordrecht-Gorcum en Rotterdam en de kerk van 's-Gravenhage-West dank te zeggen voor den verrichten arbeid, waarbij met dank aan God wordt kennis genomen van het feit, dat op Curaçao een eigen Kerk opnieuw kon worden geïnstitueerd; de Classis Dordrecht en Rotterdam en de kerk van Den Haag-West opnieuw aan te wijzen voor de geestelijke verzorging van onze kerkleden respectievelijk in België en N.-Frankrijk, Argentinië, Londen; en voort te gaan met den oproep tot vrijmaking van de aldaar nog gebonden kerken.

De vergadering wordt nu geschorst om 's middags weer voortgezet te worden.

Zitting van Woensdagmiddag.

De praeses heropent de vergadering en laat zingen Ps. 19:1.

In behandeling komt nu het rapport dat is ingezonden door de Deputaten van de Gen. Synode van de Geref. Kerken, gehouden te Groningen in 1946, voor contact met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

In een besloten zitting neemt de Synode eerst kennis van de correspondentie die door Deputaten gevoerd is met de Deputaten der Chr. Geref. Kerken.

Na beëindiging der besloten zitting laat br Rietkerk het rapport van Comm. I over deze materie en de daaraan verbonden conclusies volgen.

In het debat dat hierop volgt wordt breed gesproken over de verhouding die er moet zijn tusschen den arbeid van de deputaten en de taak van de plaatselijke kerken in dezen.

De Synode neemt dankbaar kennis van het contact dat verkregen is en bezint zich in haar bespreking ook op de vragen, die bij de onderhouding van het contact aan de orde zullen komen, met name de vraag naar de waardeering van de leeruitspraken van 1905 en van de uitspraak van de Synode van Groningen, dat onze kerken die leeruitspraken niet meer voor hun rekening nemen.

Aan het einde der bespreking gekomen, neemt de Sy-

node de gearandeerde conclusies aan, waarin haar voorgesteld wordt om:

A. instemmende met de bede, waarmee deputaten hun rapport besluiten en met dank aan deputaten voor de wijze waarop zij aan de opdracht van de Synode van Groningen 1946 gevolg hebben gegeven, de handelingen van deputaten goed te keuren;

B. er bij de deputaten op aan te dringen te trachten zoo spoedig mogelijk met deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken tot overeenstemming te komen om tot publicatie van de gevoerde correspondentie over te gaan, opdat de kerken in deze zaak kunnen meeleven;

C. Zonder ook maar een oogenblik te meenen dat deze iets van de taak van de plaatselijke kerken kunnen overnemen, opnieuw deputaten te benoemen met gelijke opdracht als de Synode van Groningen verstrekte, n.l. in den weg van samenspreking of correspondentie na te gaan, wat ons vereenigt en wat ons nog verdeelt, en gezamenlijk middelen te beramen, die onder den zegen des Heeren kunnen leiden tot kerkelijk samenleven en hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te dezer zake voorloopig overleg te plegen, en aan hun respectieve synodes van hun bevindingen rapport uit te brengen en eventueel voorstellen te doen (art. 88 Acta van Groningen 1946).

De Bosscha leest nu het rapport van Commissie IV voor over den arbeid van de deputaten voor de (oud) Gereformeerde Kerken in Duitschland.

Na kennisname van het rapport oordeelt de synode dat dit werk, dat bedoelt contact op te nemen met de (oud) Geref. Kerken in Duitschland en die kerken van voorlichting te dienen omtrent de geschiedenis en het karakter der vrijmaking in Nederland, voortgezet dient te worden en besluit dan ook:

1e. Dank te betuigen aan de deputaten voor al hun arbeid.

2e. Uit te spreken, dat deze arbeid nog dringend gewenscht is.

3e. Voor dit werk opnieuw deputaten te benoemen met de opdracht te zorgen voor leetuurverspreiding en andere wijze van voorlichting ten dienste van de kerken in Bentheim en Oost-Friesland.

In de avondzitting, die hierna volgt, houdt de Synode zich bezig met de behandeling van het rapport van Commissie I inzake de uitnodiging tot bijwoning van een „Oecumenische Synode van kerken van Geref. belijdenis“, te houden te Amsterdam, 7 Aug. 1949.

Aan het rapport is toegevoegd de uitnodiging namens den kerkeraad van de Geref. kerk van Amsterdam, (Kerkengracht 565) met bijlage, waarin het doel en de grondslag dezer Oecum. Synode wordt uiteengezet.

In haar rapport adviseert Comm. I deze uitnodiging af te wijzen, o.m. omdat de Geref. kerkenordering geen Oecum. Synodes kent en omdat er moeilijk van een Oecum. kerkverband gesproken kan worden bij kerken die in hun eigen land niet eens in één verband leven.

Het geheel van de redenen, waarvan tot afwijzing van het verzoek geadviseerd werd, is samengevat in de 7 conclusies waarmee het rapport besluit.

Tot een afhandeling van deze zaak kan het echter nog niet komen, daar de Synode een voorstel van den praeses aanneemt om te besluiten het rapport aan Commissie I te retourneren met het verzoek een herziening aan te brengen in de orde en daarmede in verband in de formulering der conclusies. In den zin zooals de wenschelijkheid daarvan in de breede besprekingen was uitgekomen.

Aan het einde der zitting laat de praeses zingen Ps. 69 vs 3 en gaat de assessor voor in dankgebed.

De zitting wordt dan gesloten.

Zitting van Donderdag 28 October.

De praeses opent v.m. 9 uur de vergadering, laat zingen Ps. 33:6, leest Spr. 9:1-10 en gaat voor in gebed. Appél nominaal wordt gehouden en de Acta van vorige zittingen wordt vastgesteld.

In verband met de noodzakelijke werkzaamheden voor de Commissies der Synode, wordt de plenaire zitting geschorst en verdaagd tot 's avonds half zeven.

De avondzitting wordt door den praeses geopend; deze laat zingen Ps. 16:6.

Dan wordt overgegaan tot de behandeling van het rapport van Comm. II inzake „Herziening van de Zendingsoorde“, rapporteur is Ds v. Bruggen.

De rapporteur leest allereerst enkele ingekomen brieven voor, waarin de vraag om een herziening van de Zendingsoorde aan de Synode voorgelegd wordt met omschrijving van de redenen waarom dit geschiedt. Verzoeken en voorstellen in dezen zijn binnengekomen van de kerk van Sneek, van de Particuliere Synode van Friesland en van die van Drente en van Overijssel en Gelderland, van de Classis Schiedam, van br J. v. Dijk uit Huizum. Tevens zijn ingezonden enkele adhaesiebetuigingen aan sommige voorstellen. Het rapport van Comm. II wil een antwoord geven op de vragen: 1. De herziening van de bestaande Zendingsoorde noodig, c.q. gewenscht?

2. Hoe moet deze herziening eventueel tot stand worden gebracht?

De bespreking van het rapport en van de voorgestelde conclusies wordt beheerscht door de situatie, dat er enerzijds een klacht is uit de kerken dat de Zendingsoorde een belemmering vormt voor de vervulling der Schriftuurlijke zendingsoeping, en dat anderzijds de vraag gesteld wordt of de verschillende voorstellen en verzoeken wel concreet genoeg waren om de Synode aanleiding te geven bepaalde stappen tot herziening nu reeds te gaan doen.

Vanuit deze situatie ontstaan verschillende voorstellen en amendementen, die bedoelen wijziging aan te brengen in de voorgestelde conclusies. Nadat zich een breede bespreking ontwikkeld heeft, wijst de praeses op het groote belang van de beslissingen die genomen zullen worden, omdat dezen den voortgang van de geschiedenis van 't zendingswerk zullen gaan beheerschen. Hij stelt daarom voor, de Comm. te verzoeken haar conclusies in verband met de ingediende voorstellen en amendementen nog eens te bezien op dan den volgende dag met de behandeling voort te gaan.

De Comm. wil aan dit verzoek voldoen en conform het voorstel van den praeses wordt de verdere behandeling uitgesteld.

Br Vos rapporteert dan nog over een ingekomen schrijven van br C. C. de Vries uit Nijkerk, waarin deze de